SỐ 1088 NĂM THỨ MƯỜI MỘT MỖI SỐ 4 XU THỨ BA 16 MARS 1937

GIÁ BÁN

ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm 10.00	20.00
Sáu tháng 5.50	11.00
Ba tháng 3.00	6.00

Họa đến phải trí tiền trước. Thư và mandat gửi cho ông TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng báo phải có giấy riêng mới được trước.

TIẾNG-DÂN

La Voix du Peuple

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

Mỗi tuần xuất-bản bốn kỳ: thứ ba, thứ năm và thứ bảy

BẢO-QUÁN
[illegible]
Giây-thép nói: số 62
Giây thép: TIENGDAN HUE

Họa đến không tự mình là đều khó tránh.

Nhà đương-cuộc nên lưỡng thứ

(SÁCH BÁO CẤM Ở ĐÂU GỞI ĐẾN MÀ NGƯỜI NHẬN BỊ LỤY)

Ở xứ ta, thuốc phiện và rượu lậu là vật cấm, ai bị kẻ khác hoặc thù hiềm, hoặc vì cớ lấp công nầy nọ mà phao tang giá họa, người và nhà có tang vật phao ấy bị lụy, cái đó thường thấy luôn. Đến sách báo cấm là thứ không lợi mà có hại, không phải vật buôn dùng có lợi như thuốc và rượu trên, thì ai có điên dại gì mà rước cái vạ ấy. Ấy vậy mà gần đây có kẻ bị lụy vì thứ báo cấm ấy.

Báo ĐIỆN-TÍN trong Nam ra ngày 2-3-37, có đăng cái tin đại lược như vầy:

«Thầy Vàng làm thơ ký bút toán ở sở Bason nhận được một xấp giấy phong lại rất tử tế, ngoài bì đề tên thầy, cũng như bao nhiêu lần khác, khi tiếp được thầy liền xé ra coi thức gì ở trong.

«Chẳng dè đó là xấp nhựt trình từ bên Pháp gởi qua bằng chữ quốc ngữ tựa là «QUẦN CHÚNG», thầy Vàng đương chừng hửng thì ông chủ sở đi ngang liếc thấy, liền tịch thu số nhựt trình ấy và viết giấy đuổi thầy liền, mặc dầu thầy hết sức bày tỏ rằng thầy không hiểu vì sao mà ai đó gởi đồ quốc cấm ấy cho thầy.

«Vụ nầy đã tới nhà chức trách, đợi cuộc điều tra...»

Thấy cái tin trên, tưởng ai nấy cũng phải rùng mình lo ngại; lo ngại vì không biết cái «ca» như thầy Vàng nói trên, rồi có ngày nó xảy đến cho mình chăng? Vì vậy nên dầu không quen biết gì thầy Vàng, không hề thấy mặt thầy lớn nhỏ, cũng toàn không biết cái lịch sử đời thầy là thế nào, mà đọc cái tin trên, ai cũng đồng một quan niệm lo ngại như ký giả.

Cái tên tuổi của người đời, dầu ai cũng không thể dấu kín, nhứt là bạn có học, hay làm việc sở nầy sở nọ, tất có nhiều người biết. Như kẻ nào mà bảo có giao thông với phái cách mạng hay quá khích, mà hiện mang cái tiếng làm rối trị an, bình nhựt thường gởi và nhận thứ sách báo cấm, đương cái phần việc tuyên truyền cho đảng ấy, nhứt đán phát lộ ra bị nhà chuyên trách bắt được, bị trừng phạt, cái đó đã phần, vì có làm thì có gan chịu.

Rồi như những người vô can, bình sanh tánh hạnh thật thà, cho đến có người bổn lái vẫn phản đối phái quá khích kia, mà nếu chúng chơi ngẫng, bay có hiểm, ghét gì, cũng có thể gởi thứ vật cấm ấy cho người kia bị lụy. Huống phong lại kỳ càng, ngoài chỉ đề cái tên, không có thơ từ trước thì người nhận biết đâu mà tránh. Dầu là người nghịch cho phái ấy, cũng sau khi dở phong thấy rõ nội dung mới xé bỏ, hoặc trinh vật cấm ấy với người đương cuộc, chớ trong khi thấy phong đề tên mình, biết trong ấy chứa thứ gì mà nói việc chối từ. Nói tóm lại, vật cấm từ đâu gởi đến, như người gởi có ý muốn gởi cho ai cũng là quyền của họ, dầu người không quen biết mà chỉ biết tên họ địa chỉ, tức là gởi đến được ngay, mà người nhận biết đâu là rước lấy cục tội mà bị lụy.

Vậy về cái «ca» nầy, mong nhà chức trách:

1) Xét lai lịch từ đâu gởi đến cho rõ đến gốc, xem có quan hệ với người nhận không?

2) Xét người nhận, bình nhựt tánh hạnh thế nào, thuở nay có giao thông và tuyên truyền thứ vật cấm ấy lần nào, có chứng cớ gì không?

Nếu không thì thầy Vàng bị đuổi là oan.

Kẻ viết bài nầy, không có ý bênh riêng gì thầy Vàng, cũng không có ý làm trạng sư biện hộ không công. Song vì một cái «ca» có thể xảy ra cho mỗi người bất kỳ là ai, mà mong nhà đương cuộc hiểu rõ chỗ «lắt léo» là từ người lương thiện cho đến kẻ phản đối với phái quá khích, cũng có thể xảy ra cái «vạ» từ ngoài đưa đến đó, không cần người đồng đảng đồng phe.

ƯU-THỜI-KHÁCH

VẠN-VẠN

Thiếu nữ với phục sức Tết (năm Đinh-Sửu, 1937)

Người khoe cụm là kẻ khoe bông,
Cũng áo lơ mơ vẫn bộ xôi lòng.
Xà chéo chỉ ưng xòe cạnh bướm,
Gài khuy em khép trổ lưng ong.
Phấn sen ngầm lặng thy nhiều vẻ,
Hoa nước yêu nhau vẫn một lòng.
Ra trước vườn đài xuân mấy đó,
Hoa vui quên lẳng chuyện chưa chồng.

Thúc-giạ thị

Đại sứ Godard tới Đông-dương

Vừa ngày mùng một tháng giêng tây,
Đại sứ Godard đã đến đây.
Tờ cuộc hoan nghênh rao khắp xứ,
Cánh chào lao động đến đơ tay.
Binh dân Chánh-phủ phương châm mới,
Thuật địa Mu-tô chánh sách hay.
Ba nỗ nhân dân hy vọng thế,
Rất mong kiết quả tới sau nầy.

Hồ Kinh

CHUYỆN ĐỜI

Than ôi! giá trị cái vinh hàm

Thầy nói ông Thủ tướng Mussolini nước Ý vừa rồi được hội Hàn lâm một cường quốc khác tặng cho cái chức danh dự bác sĩ (doctear honoris causa). Phải chớ, anh thợ ngụội Mussolini mà đến ngày làm nên địa vị thủ tướng một nước như nước Ý, thì còn thiếu thứ gì nữa chớ, thiếu chăng chỉ cái danh bác sĩ. Mà cái danh hiệu bác sĩ đối với thủ tướng Ý nào phải quá đáng. Một tay làm nghiên trời xáo nước, một tay đem lại cho nước Ý bao nhiêu sự hàng đẳng, trang cường, cũng đáng là một tay bác sĩ danh dự là phải.

Nhưng ta thường thấy nhan nhản những cái chức khác cũng đi kèm với hai chữ danh dự. Như ở đô thành hoặc ở các tỉnh chẳng hạn, sinh ra hội nầy hội nọ rồi bao nhiêu những người có thế lực quyền tước đều được làm chánh phó hội trưởng. Nhưng những người quyền cao chức lớn khác hết ghế hội trưởng lại được làm danh dự hội trưởng. Danh dự thì cũng danh dự thật, nhưng cái danh dự ấy tức là cái danh dự... còn thừa bề ngoài...

Mà phong tục đã thế, tập quán đã thế, dầu còn thừa hay không thừa danh dự, cũng vẫn lê danh dự, huống lại những người hưởng cái danh dự đó thường cũng là xứng đáng chớ không không.

Mong còn cái danh dự mà mình tự xin cho mình. Có kẻ học hành chát ít, muốn ra xuất chính, vác tiền ra mua cái vinh hàm rồi để tùy thời xin cải bổ. Chuyện ấy kể được và cái vinh hàm ấy không chỉ là danh dự bảo, mà là sự thiệt dụng, dầu là thực dụng chỉ để bước qua ghế quan, rồi tìm cách «làm tiền» mà bù lại cái tiền hàm trước. Có kẻ giàu có không thiếu gì chi, và cũng vì cái tiền mà bầu được người đời tung hô, nhưng ngặt có khi ra tăng phải ngồi sau bác hương, thầy lý, dầu cho bác hương thầy lý là người ngày thường đến vay mượn nhà mình. Vì muốn hơn người ở chiếc chiếu đình trang mà anh nhà giàu ta đi lo cho được bác cửu phẩm Tăng nói là vinh hàm, là để danh dự thôi, nhưng có cái gì là không có dụng.

Vì thế mà xưa nay tuy ai nói ghét danh dự bảo hoyễn, ghét chuyện lo lót cho được vinh hàm, ai nói chi thì nói mà tôi vẫn cho những chuyện ấy là «nhân tình chi thường», kẻ muốn vậy người muốn khác, kệ thầy họ. Nhưng nếu cái việc xin vinh hàm mà xảy ra không có đâu gì trục trặc thì chẳng nói làm chi. Cái nầy người ta vừa thuật cho tôi nghe một chuyện tuy đã cũ, nhưng nó mới làm sao!

Ông ấy, một ông thầu khoán, lại kiếm một chức khác nữa, cũng cái chức không cần học vẫn bao nhiêu. Hiềm là ông giàu. Ông giàu cho đến nỗi năm mọ ở tỉnh ông gặp lúc thiên tai, ông mất ra đến mấy trăm bao gạo để chẩn cho dân bị nạn. Chuyện đáng khen. Xong chuyện ấy ông đến gửi kiến quan Công sứ. Quan Sứ cho ông hay rằng vì lòng hào hiệp của ông mà quan trên đã tư xin cho ông một cái vinh hàm: từ đó ông sẽ là một ông hàn, hàn lâm cung phụng.

Nói xong quan Sứ còn dặn dò:

— Anh còn muốn xin gì nữa không?

Ông thầu khoán của tôi lâu nay thường nghe nói cái Hàn lâm đổi chiếu là cái Hàn lâm mà ông ao ước đã lâu: Nay nghe quan lớn Sứ có lòng thương mà dặn dò hỏi đến, thì lẽ gì ông bỏ lỡ dịp mà không xin cái Hàn lâm đổi chiếu thì sao được nhỉ? Ông tiếc hàm nhỏ:

— Bẩm quan lớn có thương, cho con cái Hàn lâm đổi chiếu.

Nói vậy thì hay vậy, chớ quan Công sứ có biết cung phụng với đổi chiếu là sao đâu. Nhưng dầu chẳng là cái lời gần cầu của ông thầu không thể thành hiện được, ông dầu được vinh hàm cung phụng rồi, thì gia Hàn lâm đổi chiếu thì nào được nhọc ý bằng cái chức là nhỏ hơn!

Cũng vì câu chuyện nầy mà tôi mới có cảm tình thế.

— Thay đi! giá trị vinh hàm!

Lasuthầy

Báo cấm

Nghị định bộ Lại ngày 9 mars 1937 đã cấm không được lưu hành, phát mãi, tàng trữ trong địa hạt Trung-kỳ tờ tuần báo «*La Travail*» xuất bản ở Bắc-kỳ.

ÔNG DE BEAUMONT KHÔNG ĐƯỢC CÔNG NHẬN LÀM NGHỊ VIÊN NAM-KỲ

Độc giả hãy còn nhớ cuộc bầu cử vị Hạ nghị viên Nam-kỳ năm ngoái đã sinh mấy vụ kiện gian lận.

Nay hội đồng kiểm-tra cuộc bầu cử nghị viên ấy đã nhứt định yêu cầu lão cáo viên của mình trình giấy tờ bào cáo. Nếu việc ấy được ghi vào chương trình nghị sự trước kỳ nghỉ lễ Pâques, thì ông De Beaumont, dự vào hội đồng điều tra và biện ở Algérie, sẽ triệu hồi, vì ông không được nghị viện công nhận làm nghị viên.

Chức nghị-viên Đông-dương

Trong kỳ báo vừa rồi, có tin Chính phủ Blum sẽ trình nghị viện một dự án đặt một ghế nghị viên toàn hạt Đông-dương thế cho ghế nghị viên Nam-kỳ (tức là cái ghế mà ông De Beaumont phải bỏ dở chừng kia). Báo «Populaire d'Indochine» đã phỏng đoán rằng nếu dự án ấy mà thành thì có lẽ ông Alexandre Varenne, nguyên toàn quyền Đông-dương, sẽ ra tranh cử.

Lại tấn thảm-kịch vì Mọi An-điềm (Quảng-nam)!

5 người bị đâm chết — 2 người được thoát khỏi!

Về việc mọi giết người lấn nay thường xảy ra luôn, nhứt là ở đến An điềm, Bồng giang và ngã Sông bung và Sông cái, nơi nào dân vô mọi cũng bị tấn kích ấy. Thế mới ngày tháng 8 năm người các làng ở gần đến An điềm bị mọi ra đốt nhà đâm giết tấy sạch tài sản, làm cho dân làng Long phú, An điềm phải bỏ nhà chạy sạch, hoa lợi đã làm ra ngoài ruộng cũng không giảm thâu. Sau vì cái cớ kinh của quan huyện Đại lộc Võ-đức-Dương, thân hành đến nơi trù bắt dân đem tre rào vây hết các chân núi, chừa ra lưng cửa, rồi hầm tinh xin thương cho phát súng cho các làng canh giữ, ít ngày sau bắt được hai đứa mọi đi thám thính, đem ra tra hỏi, chúng khai vì sự đi xâu đường mới (R. L. N° 14) mà thù giặc. Từ đó về sau được tạm yên, bọn mọi kia cũng được tha ngày.

Ngày tháng 11 năm ngoái tại đến An-điềm Bồng-giang, nhà nước có làm hai tiệc vui, cho mọi ăn trâu nống rượu, múa dàng và diễn các trò; có các quan lấy năm dự; sau khi tiệc xong, các quan đem vốn đã bắt xâu hiểu cho mọi nghe, và do người quản các tài là Trần-Tiễn thông dịch tiếng Pháp ra tiếng mọi hiểu dụ. Cự vài tháng nầy con đường ấy nghỉ làm, nhân dân vô mọi cũng được yên.

Ngày 17 tháng giêng ta vừa rồi, bọn Lê-Trực sông cơ ruột là Lê-Như (người làng Đại phụng), Võ-Cải, Huỳnh-Soạn, Lâm-Trân, Lê-Chỉ, Nguyễn-Hây (trú làng Đà nhai), đồng chèo ghe vô mọi Sông bung, khi đến xứ Đá đen (địa phận làng Xuân sơn) cắm ghe lại bước lên, thì gặp mọi ra đón hai bên đường, nói chuyện chưa được nửa tiếng đồng hồ, thì bọn mọi nổi trống ra trổ dụ đâm. Đồng hành bảy người, có Lê-Chỉ, Nguyễn-Hây thoát trốn được, còn 5 người bị đâm chết cả! Lê-Trực, Lê-Như, Huỳnh-Soạn bị đâm dưới sông, chết trôi ra đến Thác cạn (cách chỗ Đá đen gần 4 km), thảm nhất là Lê-Như khi nổi lên trong người có mấy một cái dao đâm ngang từ mách bên trái sang mách bên phải; Võ-Cải thì bị đâm chết trong ghe, toàn thân thương tích đầy, đã theo bên lưng một đồng ruột; Lâm-Trân thì bị đâm chết trên bờ, thương tích nhiều, máu chảy từng đồng. Quan huyện Đại lộc được tin, phải người đến khám (chỗ Đá đen xuống huyện khá hơi 4 ngày) thì các thầy ấy đã thối cả, nhứt là thầy Lâm-Trân chết nằm trên gò đá, người nằng trên nằng, trong người dài tiếng nhiều, thối không ai chịu nổi, chính thân nhơn của người ấy cũng không giám tới gần. Thương hại cho tấm lòng thương chồng của vợ Lâm-Trân không sợ hãi thối gì, tay cầm chai rượu và vàn phan cho chồng, rồi bằng dở đã giáp phải viên trong việc khám, khám xong cũng một mình mụ ấy liệm lấy chồng. Một người đàn bà xấu xí quá mà, mới được 3 đứa con dại, đối với chồng trong lúc chết thối mà không nài khó nhọc, như vậy, nếu không thật lòng thương yêu thì có làm được không?

Câu chuyện đâu đuôi, theo lời hai người đồng hành còn sống là Lê-Chỉ, Nguyễn-Hây cùng với phái viên Bộ trực quan đến Bồng giang có bảo Lê Trực đến, vì Lê-Trực tiếng mọi sao giỏi, định cho Lê-Trực làm quản các lái mọi, vì bảo trước thì làm phải vào hiểu và bắt mọi đi xâu kẹp đường mới, nên Lê-Trực có cầy chứng tôi đi hộ để vô bắt mọi, đi xâu; khi đến Đá đen cắm ghe lên bờ, gặp mọi sao ra, Trực nói việc đi xâu, lũ mọi nói Trực sinh sự, trở dụ đâm ngay, hai người nó thoát được, còn 5 người kia bị chết.

Việc bắt mọi đi xâu, lẽ ra quan đến phải phái lính đến đi bắt, vì lính có khí giới, phòng có xảy ra việc gì cũng có đề đối phó, còn bọn thương lái tuy hình nhựt thân thiện với mọi, nhưng thân thiện với việc buôn bán kia, chớ không thể lấy hai tay không mà thân thiện với việc bắt chúng đi xâu được. Huống mọi là thứ hoá ngoại chi dân, tính thói không thường: mai từ tế, chiều lại trở đâu đâu, không bắt xâu mà bề có chút ít cầm gì tất bị nguy ngay, hạng dân quanh miền cũng với tiếp bạn mọi, xưa nay quen tính cho lười dụ độc ác của chúng nhiều. Quan trên đã chán hẳn. Nếu lời khai trên mà không thật vì bọn ấy đi buôn mà chết, thì lâu nay thường năm bà con chúng giống ta là có giấy tờ của quan dồn cấm yết các ngã trường không cho đến vô mọi, vì thằng ấy mất hay giết người mà năm nay thì có tờ bắt cấm ấy không? Nếu có thì các ngã đã có tính giao, dân vô sao được?

Việc đi buôn mọi là việc nguy hiểm nhất, những người sống với nghề ấy cũng thừa biết, nhất vì lợi quá lớn, lao nhọc vất vả nghề; cho mọi thì mình là man, song chúng có tính hay bình vực đồng loại. Coi như xưa nay những người bị mọi đâm, nhiều lắm nhà chúng trách

(Xem tiếp trang 3 cột 4)

NHÀ NGOẠI-GIAO NHẬT-BẢN ĐỂ Ý ĐẾN BÁO QUỐC-NGỮ TA

(Một bức thơ của quan Tổng-lãnh-sự Nhật-bản gởi cho báo Trung-Bắc Tân-Văn ở Hanoi)

— Ra gì thứ báo quốc ngữ, đàn bà cũng nói được.

Ấy là lời nhạo của bác đồ nho.

— Báo quốc ngữ à, kể gì thứ tiếng thổ âm đó!

Ấy là lời mạt sát của mấy nhà tây học.

— Nghe các anh ham xem báo và viết bài đăng báo nói rằn nói rỏng, hãy giữ hồn!

Ấy là tiếng sét của quan phụ mẫu quở mấy cậu thanh niên có việc tới cửa công.

Trên là thuật một vài thái độ của người Nam đối với báo quốc văn ta, không chỉ có ý khinh rẻ mà còn tỏ bộ ghét bỏ, xem như một thứ văn toàn không giá trị, không quan hệ chút gì trên đời nầy. Trái lại, người Nhật bản để lưu ý đến báo quốc văn ta từ khi nào.

Chứng cớ ở đâu?

Thì gần đây có chuyện đại úy Nhật Endo bị trục xuất vì cái án do thám. Bạn đồng nghiệp Trung-Bắc Tân-Văn có đăng tin ấy theo báo «Le Populaire d'Indochine» ở Saigon. Quan Tổng lãnh sự Nhật ở Hanoi có gởi bức thơ mà bạn đồng nghiệp đã đăng vào số 5967 ngày 10 Mars 1937. Bức thơ như vầy:

Hanoi, le 6 Mars 1937

Le Consul Général du Japon à Hanoi à Monsieur le Directeur du Journal «Trung-Bắc Tân-Văn» à Hanoi.

Monsieur le Directeur,

Trong qui báo «Trung-Bắc» ra ngày 28 Février 1937, có đăng một bài về việc viên đại úy Nhật là bài đăng của báo «Le Populaire d'Indochine» ở Saigon. Vậy tôi xin qui báo, lấy cách lịch sự xem nay đăng cái thơ nầy vào tôi vào một số báo sắp ra nay mai.

Viên đại úy Endo nầy thật có thường đến thăm tôi, hoặc ở buồng giấy sở Tổng lãnh sự, hoặc ở nhà tôi, nhưng quy giao vẫng lẫm thường ấy không hề gặp đến việc do thám, như là tờ báo trong Saigon đã thuật, và lẽ hơn nữa là không bao giờ có đến chuyện cái «vạ Ngoại giao» là một thứ riêng cho các bộ sứ thần, lại để dùng làm hộp gởi thơ cho viên đại úy kia, như lời của báo «Le Populaire».

Sau hết, tôi xin kết luận rằng tôi bổ sang sứ Đông Pháp nầy, thì cái chức vụ của tôi chỉ có một điều thứ nhất là làm cho được thêm bền chặt mối tình giao hiếu của hai nước mà tôi chỉ dùng cái tâm lựa nhỏ mọn về một chức vụ đó mà thôi.

Tôi xin gởi cho qui báo bản dịch cái thơ nầy bằng tiếng quốc ngữ mà tôi xin qui báo đăng lên báo chương, thay vào bản bằng chữ Pháp.

Kính thư

Tổng-Lãnh-Sự Nhật-bản

NUNEMURA

Đấy, nếu như nhà ngoại giao Nhật không đọc báo quốc văn ta thì sao biết báo Trung-Bắc có đăng cái tin ấy? Đã biết báo Trung-Bắc đăng cái tin ấy mà có bức thơ biện chính nầy, chứng rằng bình nhật nhà ngoại giao ấy đã xem báo quốc văn ta một cách kỹ càng. Mà đáng để ý là trong bức thơ biện chính ấy, lời văn tuấn nhã, lý lẽ rõ ràng, tỏ ra nhà ngoại giao ấy chẳng ranh lối văn quốc ngữ ta nữa.

Ký giả thuật chuyện nầy và lục đăng lại bức thư trên, bản ý là trông cho người Nam ta, nhứt là các nhà có trách nhiệm về chánh trị hay tự phụ là người có quan hệ giữa xã hội nhân quần, không nên khinh rẻ báo quốc văn mà để lòng xem xét.

Bình tâm mà nói thì báo quốc văn vẫn còn là thời kỳ ấu trĩ mộc dần, song một thứ văn đã đả động đề bày tỏ nguyện vọng, dẫu đại ý chỉ thì bất kỳ phương diện nào cũng gọi được là có quan hệ, không chỉ có dính dáng trên trường ngoại giao — dẫu ta không có quyền ngoại giao — mà quan Tổng lãnh sự Nhật có bức thơ trên.

TIẾNG-DÂN

Vì ăn nấm rơm xuýt nữa 5 người bỏ mạng!

QUẢNG-NAM — Nhà XÁ NÊ ở làng Hòa trung huyện Đại lộc, trong vườn có đống rơm nấm mọc nhiều, bữa đó (quên ngày) XÁ NÊ đi vắng, vợ và 4 đứa con ở nhà, nhổ nấm vào xào ăn, ăn xong chưa được dọn chén đũa, thì mẹ con nổi phát điên, xé đồ đập bậy, trong nhà có người em vợ đau không ăn tới, thấy thế biết là ăn nấm ngộ độc, ta lên, người ta chạy tới cấp cứu, mẹ con đều thổ ra được cả, nên khỏi nhọc!

T. T.

VÌ THÁNG 2 TÂY CÓ 28 NGÀY

Nạp tờ nguyệt đề khai sổ bán rượu trễ mà bị phạt!

QUẢNG-NGÃI. — Bắt bào lý lãnh mộn bài bán rượu, ép dân mua rượu, tiếng than phiền ấy nghe vẳng được mấy lâu. Nay lại có sự phạt « khai nguyệt đề bán rượu trễ » nữa!

Nguyên từ mấy năm gần đây những người có lãnh mộn bài bán rượu, mỗi cuối tháng phải làm tờ nguyệt đề kê khai số rượu mua và bán là bao nhiêu, đem nạp tại nhà phố huyện đề độ hầm.

Dân gian đối với ngày tháng dương lịch không quen thuộc lắm, nên có khi chậm trễ một vài ngày. Quan phủ huyện xét rõ tình cảnh cũng thu cho.

Tháng 2 tây vừa rồi là tháng thiếu có 28 ngày, mà bọn buôn rượu in trí là 30 ngày hay 31 ngày, như mấy tháng khác, thành nạp tờ nguyệt đề có trễ nải vài ngày, bị quan phạt. Như Nguyễn Bình làng Phú vinh, tổng Hành trung, huyện Nghĩa hành v. v.

Địch cái trát sức số 780 sau nầy:

« Ngày 20 tháng giêng năm Bảo Đại thứ 12, Huyện đường phiếu bình tuần cứ, chiếu chỉ số khai mua rượu, tại tỉnh kinh sức đến ngày cuối tháng kê trình bằng hành. Nay tên Nguyễn-Bình không chịu tuân y nhựt kỳ, chờ có phiếu đôi, đến sớm mai ngày 2 tháng 3 tây mới đem nạp. Tại nhà nghiệp hầm nghỉ phạt bạc sáu giác (0$60). Hợp phiếu tuân đến trách dài tên Nguyễn Bình bạc phạt 0$60, đề kịp hầm nạp. Nay phiếu.... »

Trát quan sức theo âm lịch mà nộp khai lại buộc theo dương lịch, đó là một đều rối cho dân quê. Huống tháng 2 tây có thiếu 2 ngày mà dân gian tưởng lầm 30, 31 ngày, cái « cao » trễ 2 ngày nầy đáng dung thứ, phạt 0$60 nầy có oan, ít nữa thì ban hành dương lịch hẳn cho dân khỏi lầm chớ?

L. b. Kh.

Cuộc vui lấy tiền giúp học sinh Quảng-nam ở Pháp

Đêm 6 và ngày 7 Mars, quan Công-sứ và quan Phó-sứ Faifoo có bày nhiều cuộc vui đề tại Faifoo thu tiền giúp học sinh Quảng-nam du học bên Pháp.

Người ở các phủ huyện đến xem rất đông.

Đêm khiêu vũ đặc biệt tối thứ bảy, có hội âm nhạc Tourane vào giúp, có nhân vật Tây Nam Tourane vào xem.

Có thi áo quần phụ nữ, đánh cờ người, có võ sĩ đấu bà ở Bình-định ra diễn trên võ đài.

Buổi sáng chủ nhựt, tranh giải vô địch ping-pong: Faifoo đã hạ các tay vô địch Tourane và Quảng-ngãi, đoạt cúp

Cuộc thi thợ cúp, thợ may và thợ làm lồng đèn, có phát bằng và phần thưởng cho những người thợ khéo.

Buổi chiều tại bãi cỏ đá bóng của hội Thể dục, có đua ngựa, thi lái xe hơi, đua xe đạp.

Nhưng lấy làm tiếc là vì trời tối, nên cuộc đá bóng của hội Thể dục Faifoo và đội bóng tròn của đồn Khố-xanh phải bỏ dở.

Tiền thu vào cửa độ chừng trên ba trăm đồng, sẽ tự tay quan Công sứ gởi cho các học sinh Quảng-nam du học bên Pháp đề giúp trong khi khó khăn nầy.

Thật là một cuộc vui có ý nghĩa hơn các cuộc vui khác.

Lai cảo

Bắp có giá hơn năm ngoái

Bắp ở Bắc kỳ, bước qua năm 1937 nầy có giá hơn năm 1936.

Trong tháng Janvier, cứ 100 kilo tại Phú thọ: 6$20, tại Việt trì: 7$00; tại Tuyên quang: 6$50, tại Lạng sơn: 6$00, tại Yên bày: 8$50.

Tại Hải phòng: bắp đỏ, 100 kilo 8$00 (ngày 7 Janvier), 8$50 (ngày 20 và 26 Janvier), còn bắp trắng: 6$50 (ngày 26 Janvier), 6$70 (ngày 7 Janvier).

Tại Nam kỳ và Cao miên giá cũng khá thế.

XỔ SỐ ĐÔNG-PHÁP

Cuộc xổ số Đông-Pháp phát-hành lần thứ I, về năm 1937, cả thảy 900.000 vé, mỗi vé 1 đồng, chia làm 3 série: Lào, Cao-man và Trung-kỳ, mỗi série 300.000 vé. Nơi xổ định ở Hanoi theo ngày sau nầy:

7 Mars, 25 Avril, 13 Juin 1937

NHỮNG LOTS:

1 lot	6.000$	6.000$
1 »	4.000.	4.000
10 »	1.000.	10.000
100 »	100.	10.000
800 »	50.	80.000
6000 »	10.	60.000
6.712 lots		120.000$

Liền sau khi xổ série Trung-kỳ sẽ xổ 5 số lớn:

1 lot	100.000$
1 »	40.000
1 »	20.000
2 »	10.000

Vé nầy đã bán ở các công sở, các nhà đại-lý như trước

Tin Thế-giới

TRUNG-NHẬT GIAO THIỆP

Thượng-hải, 6 Mars. — Ông Hồn-thế-Anh, Đại sứ Trung-hoa ở Đông-kinh vừa về tới Thượng-hải. Ông tuyên bố với báo rằng sự nhân dân Trung-hoa lầm tưởng nhiệm chính phủ Nam-kinh làm cho dư luận Nhật hiểu rõ tình hình Trung-hoa hơn, và nhân đó chính sách đối Hoa của Nhật vững có thể thay đổi được.

Nói về cuộc kinh tế phát triển của Nhật, Đại-sứ tỏ lòng mong mỏi rằng Trung-hoa nên noi theo gương ấy.

— Báo giới nói vững đồng Kawazoe, đại sứ Nhật ở Trung-hoa bị triệu tập về Đông kinh là để bày giải về tình hình Trung-hoa. Thông-tấn *Central News* quả nhiên tin ấy.

— Đại biểu bộ Ngoại giao nói rằng các quan giới Nam-kinh rất hoan nghênh mấy lời tuyên bố của Ngoại trưởng Nhật, Hirota, tuyên bố rằng từ nay phải trọng các nguyên tắc bình đẳng, và Nhật muốn thật tình thân thiện với Trung hoa. Trung-hoa rất mong rằng các ý kiến của ông Hirota sẽ được mau thực hiện và chính sách phái quân nhân Nhật sẽ không làm cho Trung-hoa phải thất vọng nữa.

Đông-kinh, 7 Mars. — Thủ tướng Lâm tiền tuyên bố trước nghị viện rằng chắc từ nay việc Trung-Nhật giao hảo sẽ không bị quấy rối nữa, nếu người Trung-hoa tin lòng thành thực của người Nhật.

NHƯNG, XEM MẤY LỜI TUYÊN BỐ TRÊN CÔNG KHÓ THỰC HIỆN ĐƯỢC

Đông-kinh, 8 *Mars*. — Phóng viên báo « *Nichinichi Shimbun* » ở Thượng-hải, tin về rằng Chính-phủ Nam-kinh đã định nước với đảng cộng sản Trung-hoa những khoản sau nầy:

1°) bãi sự nội chiến;

2°) tha tất cả chính trị phạm;

3°) triệu tập một kỳ cứu quốc hội nghị;

4°) khắp trong nước phải dự bị đề kháng Nhật;

5°) Chính-phủ Xô-viết ở Trung-hoa sẽ được dự vào hội nghị chính trị đặc biệt;

6°) đảng cộng sản không bao giờ đem quân đánh chính phủ Trung ương;

7°) quân cộng sản sẽ giao cho chính phủ Trung ương kiểm soát.

Phóng viên ấy lại còn cả quyết nói rằng Đệ tam Quốc tế đã quyết định tạm hoãn công việc xích hóa cả nước Trung-hoa đề tập một chiến tuyến Trung-Nga để kháng Nhật.

Tin ấy làm cho bộ Ngoại giao lo ngại vô cùng.

Những người có quan sát thời cục cho rằng đảng cộng sản lợi dụng việc kháng Nhật mà kết liên với Chính phủ Nam kinh, nhưng chưa chắc Chính phủ đã chịu. Nếu Chính phủ Nam-kinh chịu theo chính sách kháng Nhật thì Nhật tất cũng phải có chính sách đối Hoa kích đáng.

QUÂN LỰC NƯỚC NGA

Londres, 6 Mars. — Tập-chí « *Round Table* » có đăng bài nói về quân lực của nước Nga, trong có đoạn: « Nếu rồi đây có chiến tranh mà nước Nga đồng thời phải giao chiến cả hai mặt: một mặt với nước Đức, một mặt với nước Nhật, thì nước Nga cũng có thể toàn thắng được. Ai đã lưu tâm xem xét nước Nga trong 10 năm nay tất không ai đoán rằng nước Đức hay nước Nhật — dầu có đồng minh hay không cũng vậy — có thể thắng nước Nga được... Nếu nước nào gây chiến tranh với Nga, thì thật là làm một việc mạo hiểm ghê gớm ».

(Xem qua trang 3 cột 1)

Tin làng báo

1) « CÁ NGỰA VÀ THỂ THAO », báo ra mỗi tuần 2 kỳ, do cô Ng.-ngọc-Kỳ chủ trương, vừa rồi đã ra số đầu. Tòa-soạn ở số 44, quai Clémenceau Hanoi. Giá mỗi số 0$10, 1 năm 8$00, 6 tháng 4$00.

1) « TIỂU THUYẾT THỨ BA », do 2 ông Đoàn-như-Khuê và Đỗ-xuân-Mai chủ trương, cũng đã ra số đầu. Tòa-soạn ở số 57, phố Phúc-kiến — Hanoi. Giá báo mỗi năm 2$50, có phụ trương thì 4$00; mỗi số 3 xu.

Bản báo xin có lời chào mừng 2 bạn đồng nghiệp và giới thiệu cùng độc giả.

T. D.

Lại tân thảm kịch Mọi An-điềm

(Tiếp theo trang 1)

đái bọ mon trung man (là nơi sở tại người chết) về hỏi, thì chúng nó đã cho mọi coc đâm; bèn bắt mọi coc lấy là đầu chỉ nơi lặng mọi coc thì chết nhiều thiết không chỉ, nhân đó về mọi thượng nông hay bị tấn kịch nạy hiểu ấy hoài, nguyên nhơn chẳng vì quan trên bỏ qua không công cán tận gốc, đề trừ tế đi man mà bảo tồn lợi quyền và bình mạng cho bảo dân, là thứ dân lương thiện đã có trách nhiệm đến chai vai nặng với chánh phủ. Việc nầy, mong nhà có trách nhiệm vì dân, nên trung cáo với chính phủ liên cách tiễu trừ thế nào cho lượng dân khỏi thiệt hại.

Mọi bắn lính tập

Lại chiều ngày 25 tháng giêng ta, lính tập đồn Bồn giăng là tên Tohe dẫn mọi làm xâu vào đường mới cách đồn Giăng 8 km; thì bắt xâu, người lính xuống kho rồi chán, bằng có cái tên cho mọi bắn tới gần xiên qua áo, khôi động tới da, người lính hoản hết rút tên ra, tiếp có một cái tên nữa bay tới ngang cái áo vàng nơi vai, cũng chưa động tới da, người lính liền đem tên về báo đồn.

Cũng may cho chú lính thật.

Tâm tuyên

Đại-xá tội phạm ở các tòa Nam án Trung-kỳ

Số báo trước đã đăng dự đại xá cho tù phạm ở Bắc-kỳ. Nay đăng bản Dụ đại xá cho tù phạm Trung kỳ như dưới:

Điều thứ nhất. — Chuẩn cho những tội phạm trước ngày 25 juin 1936 kể ra như sau nầy được đại xá:

1°) Những tội vi cảnh thuộc về sự hội hợp, những tội trừng trị thuộc về sự hội hợp, định ở điều 136 luật hình Trung kỳ;

2°) Những tội vi cảnh thuộc về báo chương, những tội trừng trị thuộc về báo chương định ở các điều 131, 132, 133 và 134 luật hình Trung kỳ;

3°) Tất cả những tội định ở điều 147 luật hình Trung kỳ;

4°) Tất cả những tội định trong các điều từ 120 đến 122 luật hình những tội trong 15 ngày sau khi dụ nầy đã ban bố, những người phạm phép phải đem nộp cho các quan tỉnh những khí giới và được đạn mà chẳng nó lưu trữ; các quan ấy có phát biên lai cho chúng nó.

Điều thứ 2. — Cho những người sự phạm về tội trừng trị và vi cảnh không định trong điều thứ nhất trên nầy, được phóng thích và đại xá, nhưng các tội ấy phải là tội phạm trước ngày 25 juin 1936 và phải thuộc về việc chánh trị, mà tội đánh đã xử phải là tội phạt bạc, hay là tội phạt giam (dù có phạt bạc hay không phạt bạc) không quá 6 tháng thì mới được hưởng ân cách ấy.

Điều thứ 3. — Không khi nào sự đại xá nầy làm ngăn trở sự xin tái thẩm ở tòa án sở quan đề tỏ rằng người đã bị án là vô tội.

Điều thứ 4. — Sự đại xá cũng không làm ngăn trở cái quyền của người bị thiệt hại hãy xin bồi thường tổn hại ở tòa án sở quan.

Nhưng không được cáo thác thân thể người phạm được đại xá hay là được phóng thích vì đại xá, khi xét ra là người vô lợi.

Điều thứ 5 — Khi nào người phạm đã bị án vì phạm nhiều tội nếu cái tội được dụ nầy đại xá đã xử một tội đánh nặng hơn hết hay là ngang với các tội khác, thì cho người phạm ấy được đại xá dù vì có trường hợp đáng cho giảm tội mà các quan tòa đã chiếu một điều có định một tội danh nhẹ hơn mà xử thì cũng vậy.

Điều thứ 6. — Người phạm đã được đại xá về một tội gì, tức là các chính kinh và phụ kinh đã xử về tội ấy, đều được tha cả; người phạm đã được đại xá lần nầy thì được hưởng sự cho treo đã xử về một tội nào mà người ấy đã phạm trước.

Điều thứ 7. — Sự đại xá không thi hành đối với các khoản án phí (phí tổn về sự truy cứu và phí tổn về sự xử án).

Điều thứ 8 — Cấm các viên chức ngạch hành chính hay là ngạch tư pháp không được nhắc lại, hay là đề giấy má gì trong một hồ sơ hay là trong một bản công văn nói đến cái tội danh mà sự đại xá đã xóa đi. Về những bản thảo các án và các định lệnh ký tên tại các phòng lục sự thì không cấm như trên.

Lại câu chuyện làm muối ở Hòn-Khói năm 1937

Đọc báo Tiếng-dân số 1022 ra ngày 18-2-37, có bài « lời thiệu phiếu của hội Diêm-điền Hòn-khói », nói được rõ ràng, song còn sót vài đều quan hệ, nên viết bài nầy gọi là bổ chỗ khuyết đó, mong nhà đương cuộc hiểu xét.

Xin nói ngay về nghề làm muối, và các công việc phụ thuộc theo nghề ấy, với tờ giao kèo trong bài trước có đề mâu thuẫn. Mâu thuẫn thế nào?

a) Muối là nước mặn ở biển nhờ công người đắp bờ làm ruộng, tốn hiết bao nhiêu công cán mới thành hột muối, nguyên chất là trắng; song muối trắng, hoặc vàng, hoặc đỏ không phải tay người cho màu được, chính vì đất (terre), dầu cho có gia nhơn công đến mấy cũng không sao làm cho hết vàng hết đỏ liền được, chỉ nhờ lâu năm thứ đất « bả hèm » ấy mới nhẹ bớt màu thái. Tưởng sự ấy các viên tuần định Thương chánh có thể trả lời một cách rõ ràng mạch, vì mỗi năm coi muối họ có nghiên cứu nhiều. Nay nghe cái lệnh muối « không trắng bị đỏ » thiệt là một mối khó khăn cho các nhà làm muối biết bao! Vả lại, có nhiều sở ruộng tọa lạc vào phần đất « bả hèm » nói trên, mười năm về trước, Thương chánh cho dân mượn bạc khai thành, làm được bao nhiêu muối, Thương chánh đều mua sạch thì sao? Hoặc trải 10 năm, ruộng ấy đã thành cơ chỉ, muối không phải toàn xấu (có xem bản kê của sở phân chất thì rõ). Thậm chí nhiều chủ điền không dám cày ruộng như mọi năm, vì cày thì đất vàng sẽ trộn lên không tránh khỏi cái điều « không trắng phải đỏ ». Ruộng đã không cày còn mong gì làm được nhiều muối, vì đất không thông. Ấy là một điều khó.

b) Gần đây có xe camion chở muối, cướp hết một phần việc của bọn có ghe, ruộng nào có đường lưu thông thì muối toàn được chở xe vào ban ngày, còn ruộng ở xa đường lại phải dử ghe mà chở, song chở ghe mà có lệnh cấm không chở ban đêm, thì dầu có gặp con nước chở được cũng đành khoanh tay ngồi ngó. Vả lại, khi muối còn ở đồng thì trách nhiệm của chủ điền có dễ dàng gì đâu! Phải lo tranh rạ lợp tả vì sợ mưa hao mất, lại ban ngày và ban đêm phải cắt người canh dử, vì nếu đống muối có lý vịch gì thì không tránh được lối ký tên hoặc lăn tay trong giấy phạt cay nghiệt! Đứng trước tình trạng ấy, dân làm muối đương lo nồi làm có muối mà không chở theo con nước kịp thì tiền đâu mà sống để theo nghề. Rõ là cách trễ nải mà sinh ra điều khó.

c) Năm nay đong muối bằng thùng hoặc thúng cứ như lời trong giao kèo lại buộc thêm rằng dử cho muối không phải bị dơ bẩn. Chuyện nầy nghi ra thì vô số phiền phức mà cả Thương chánh và chủ điền sẽ nằm vào cảnh « lấy gậy đánh vào bánh xe », việc làm không thành cũng nên xin cắt vài chương.

1°) Như mấy năm trên, muối đã thành đống, viên quản kho (gérant) đo đạc xong (cuber) mới được đem vào kho. Thế mà ngộ viên ấy bận việc như đi bán muối chợ ghe, hay đi tải bạc, làm cho trễ đôi ba ngày, muối chưa đo gặp mưa xuống bị thiếu hao rất nhiều. Nay lại bọ cái lệnh đong muối bằng cách nói trên, thì về phương diện nào cũng khó làm cho chân đáo và hoàn toàn cả, mặc dầu Thương chánh có bổ thêm vào bộ phận ấy 5, 7 người coi ngó.

2°) Tiến lên một bước nữa, ở Hòn-khói số ruộng muối chiếm phần nhất ở miền Nam Trung-kỳ, không nói hội ruộng muối Cà-ná đến khi chở muối ở tại kho thì số người đông đảo, lại nhiều chủ điền cùng chở một lượt; song cứ theo chứng thông một mà lấy thẻ của Thương chánh giao để chiếu tính, thì còn mong gì là có trật tự, lại không sao tránh được sự lầm lạc và sự trễ nải sẽ kéo dài không biết đến là bao hãn...

3°) Một điều nên chú ý là trong mùa muối (campagne salicole) viên quản kho là người có quyền nhận muối cho chủ điền mà phải bị lôi vào công việc bán muối cho tàu ngoại quốc, hoặc phải coi muối vào bao gởi đi Hải-phòng v. v. thì sự đình trệ của phần chủ điền sẽ thế nào, tưởng quan thủ hiến thượng chánh đã rõ thừa.

Trên là kể một vài đều quan hệ của tình trạng « khó thở » hiện thời của các nhà làm muối ở Hòn-khói, ngoài ra còn nhiều điều « khác mắc » không thể kể hết.

Nội cho đáng cái hy vọng chung, từ người coolie, hạng bét, đến các ông tai mắt đã đứng lập « hội Diêm điền » ở đây đều ngóng trông là đơn của mình sẽ được quan thủ hiến thượng chánh chuẩn y cho sự làm sớm với cái thể lệ cũ đã là cây nghiệt lắm rồi; nào ngờ bao nhiêu điều kiện khó chất chồng chất trong mảnh giao kèo kia, sẽ lần lượt xuất hiện, rõ là không khác nào một người đi giữa bãi sa mạc, dưới bóng mặt trời nắng mà không có chỗ nấp bóng!

Mong nhà đương cuộc để lòng xét cho.

Sanh-Đăng

THƠ TÍN

Cùng ông Huỳnh-Kinh Balap, Phan-rang

Mandat 2$88 bản báo được rồi.

Báo thất lạc là tại bọc đưa, chớ nhà báo vẫn gởi đủ. Có gởi bù hai số 1824 và 1825 liền kỳ tiếp theo.

Ô. Nguyễn-văn-Tôn, Qui-nhơn

Được thơ ông nói chuyện giá Gòn ở Qui-nhơn sẽ được bán, song xin miễn đăng, vì thấy bịp khá đăng rồi.

T. D.

HỘI CHỢ HUẾ 1937

Năm nay hiệu bán máy vô tuyến điện PHILIPS RADIO được độc-quyền làm quảng-cáo cho các nhà buôn bằng máy truyền-thanh PHILIPS trong hội-chợ.

Các nhà kỹ nghệ và nhà buôn nên hỏi cách thức tại:

SOCIÉTÉ COMMERCIALE ANNAM — LAOS à HUÉ

TRẺ CON GẦY ÔM NGUYÊN NHÂN VÌ ĐÂU?

Nhiều đứa trẻ thân thể gầy ốm, mặt mày xanh vàng, bụng to và thường có sán, đêm ngủ nằng khóc, thường có ghẻ sài, xét ra bởi những nguyên nhân sau nầy:

Bẩm thụ thiên nguyên yếu;
Trong mình có độc bởi những bệnh di truyền;
Tỳ-vị bị tích trệ bởi bú mớm không thường;
Ăn những thức ăn khó tiêu, hoặc sống lạnh.

Muốn bồi bổ thiên nguyên, tiêu tích trệ, bổ tỳ vị, trừ ghẻ sài, lọc máu độc, để cho thân thể mập mạnh, khí huyết đầy đủ, da thịt mỡ màng, gân xương cứng mạnh, nên cho dùng:

THUỐC BỔ TRẺ CON

HIỆU CHỮ THỌ

MỘT CHAI 0$60

Nhà Thuốc VĨNH-THỌ TOURANE

https://tieulun.hopto.org

Sữa
NESTLÉ
HIỆU CON CHIM

Sức Khoẻ Của Trẻ Con
Nhiều Chất Bổ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp

Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ-sinh các nhà thương binh và các trường học Lycées ở Khắp Đông-Dương

Tin thế giới

(Tiếp theo trang 2)

CUỘC BÃI CÔNG CỦA THỢ MÁY BAY Ở ANH

Londres, 8 Mars. — Trong một cuộc hội họp, 600 thợ các xưởng máy bay quyết định bãi công cho đến khi nào được mãn nguyện mới thôi. Họ yêu cầu đòi lại người thợ bị đuổi và đuổi người coi xét đuổi người bạn của họ đó.

CUỘC NỘI CHIẾN TÂY-BAN-NHA

Madrid, 8 *Mars*. — Theo tin chính phủ cộng hòa thì người cuộc thất bại khá nặng của loạn quân ở mặt Xi Pardo và ở xóm Dại-học-đường, trên mặt trận Madrid, không có gì đáng nói cả.

Madrid, 9 *Mars*. — Chính phủ cộng hòa cộng nhận rằng sau một ngày kịch chiến trên mặt trận Guadalajara, quân chính phủ phải lui về giữa Cogalles và Yeca, vì loạn quân đã đông mà lại có đăng hơi độc.

Trong trận ấy thấy rõ ràng có quân lính Ý trong hàng loạn quân.

Madrid, 10 Mars. — Loạn quân tính phòng đã tiến được 20 km.

Chính phủ cộng hòa tuyên bố rằng quân mình lại thắng một trận ở Oviedo; thành ấy bị bao vây lắm.

Rome, 10 *Mars* — Thông tấn *Stefani* nói rằng loạn quân hiện đã đến một nơi cách Guadalajara 17 km; thế là tiến được 42km.

Valence 10 *Mars* — Người giao thông trưởng tuyên bố với các báo rằng ông bắt cứu phản đối việc quân Ý và Đức vào hàng ngũ loạn quân.

MỘT CHIẾC TÀU ANH BỊ LOẠN QUÂN NHẬN CHÌM

Arcachon, 9 *Mars*. — Chiếc tàu bị tàu của loạn quân nhận chìm hôm qua, trước là chiếc *Ada* của Anh, tá ra là chiếc *Marcantabrico* của Tây-ban-nha mạo tên tàu *Ada* mà chở 5 chiếc máy bay mua ở Mỹ về Tây-ban-nha.

MỘT CHIẾC TÀU PHÁP CŨNG BỊ LOẠN QUÂN BỊ NÉM BOM

Marseille, 10 Mars. — Chiếc tàu buôn *Djebel-Antar* của Pháp bị một chiếc máy bay ném bom ở giữa Minorque. Không có người hành khách nào bị thương. Cả thảy là năm quả bom nổ xuống một quả trúng nồi máy, nhưng may không nổ. Kể sự tổn hại thì không bao lắm.

TẠI HỘI ĐỒNG BẤT CAN THIỆP VÀO VIỆC TÂY-BAN-NHA

Londres, 9 Mars — Sau một buổi nhóm họp, Hội đồng bất can thiệp vào việc Tây-ban-nha có ý thông cáo nói rằng hội đồng chuẩn y chương trình kiểm tra các biên giới trên đất và trên nước của Tây-ban-nha. Các Chính-phủ Pháp, Anh, Đức, Ý tuyên bố đến ngày 13 Mars có bắt đầu thi hành việc kiểm tra ấy

Sách tặng

Bản báo mới nhận được :

1·) «BIỆN CHỨNG DUY VẬT LUẬN» của ông Phạm-văn-Điền ở Saigon soạn và gởi tặng, do Văn-Hóa thư-xã 142, rue d'Arras Saigon xuất bản. Sách khổ nhỏ, dày 40 trang, giá 0$20 ; trong tác giả biện luận về duy tâm và duy vật, chỗ khác nhau là thế nào, rồi nói về biện chứng pháp.

2·) «CHIẾN TUYẾN BÌNH DÂN» của hiệu ABC ở Hanoi xuất bản và tặng. Sách khổ nhỏ, dày 30 trang, giá 0$06 ; trong ấy nghiên cứu về chiến tuyến bình dân Pháp bởi đâu phát sinh, và những công việc của chiến tuyến ấy làm v. v.

3) «MUỐN THÀNH CHIẾN SĨ XÃ HỘI» nguyên văn của ông Léon Blum, Như-Tùng dịch, ông Mai ngọc Thiên ở Hanoi xuất bản và gởi tặng. Sách khổ vừa, dày trên 30 trang, giá bán 0$15, trong tác giả nói rất rõ ràng nguyên nhân vì đâu nảy ra chủ nghĩa xã hội, có vạch chỗ bất bình của xã hội lao tư hồn hợp.

Ba quyển sách trên, đều xem được tốt. Bản báo xin có lời cảm ơn các nhà gởi tặng và giới thiệu cùng độc giả.

T. D.

VIỆC TRONG NƯỚC

Cháy ! Cháy !

THANH-HÓA. — Ở các huyện Vĩnh-lộc, đêm 23 rạng 24 tháng giêng ta, chừng 2 giờ sáng, trong khi phố xá đang im giấc bỗng thấy có tiếng kêu cháy ! cháy ! Kiếp các tiếng mõ dồn 1 lần thanh và tiếng trống thôi vang, tiếng trẻ nổ ầy bếp ! Ai nấy thảo dậy nổi bùng chạy ra xem, thì lửa đã rực một góc trời, khói cuộn cuộn bốc lên ngút ngát.

Cháy ở nhà thương đạo, ngay xóm giáo làng Nhân-lộ. Ấy ngay nhà thờ ! Ngọn lửa đã nghiệt ta cứ cắn vào vựa bốc lên, từ nhường lửa rồi bén mảng cái kho gạch bên cạnh đựng đồ đạo. Công nhà thương đông kín, đặc lăng đăng hương lý đem đồ cứu chữa, phát tiền rồi lại cạn, mỗi xóm cũng mới mở.

May có quan chánh sở Thương chính gần đó, thấy hành xuống tận nơi đốc thúc dân cứu chữa, mà cái nẩy đã đem tăng phần đắc rồi ngọn lửa, trong một chốc thì tắt ngay được.

Một điều đáng để ý nhất là các bà Xơ không kêu cứu như ta hễn lăng vạn tâm, mà người nào người ấy miệng cứ lẩm nhẩm đọc kinh của chúa ! Các bà nói rằng : thật vậy, nhờ có chúa cứu giúp mà ngọn lửa không bén sang đồng vựa, kích cả của các bà tích lũy từ đời mấy đến nay đã thiết nếu trừ cái. Có một bà đương lúc chạy chạy sang nhà thờ đọc kinh !

Không rõ nguyên nhân lửa ấy vì sao.

Người chứng kiến

Sao không quân cấp ?

QUẢNG-TRỊ. — Ở làng Cam lộ, huyện Cam lộ, năm nay đã đến kỳ phân cấp điền thổ cho dân, không biết vì cớ gì mà làng chưa chia cấp, đất còn bỏ hoang. Theo lệ cấp thì từ tháng 11 đến tháng chạp ; nếu để trễ thì quá mùa còn làm gì được ? Dân rất nóng lòng.

Dân

Vì vớt vợ mà chồng bị chết đuối

QUẢNG-NAM. — Ngày rằm tháng giêng ta, Trần Mỹ làng Lam thấy đông (Đại lộ), cùng vợ là thị Gà rủ rê nhau người vợ nhưa lên cây (mụ nầy số tiếng hay say), chạy ra nhảy sông, để làm ma với chồng ; người chồng cũng say, hoảng kinh chạy theo nhảy sông vớt vợ, té ra vợ nhảy chỗ sâu không hề gì, chồng nhảy chỗ cạn bị hóng cũng chết mất ! Người ta vớt lên cứu không được.

T. T.

Kêu về ruộng đất bị chiếm

Bản báo được lá đơn của người dân bà kêu về ruộng đất mua đã 13 năm, bay bị kẻ khác chiếm bót, đăng đơn đoạn như dưới để nhà chức trách tuỳ xét cho kẻ có nhờ.

L. T. S.

Tôi là Dương-thị-Tỉnh, ở làng Cẩm vân, tổng Định an, phủ Điện bàn, tỉnh Quảng nam, xin kêu với quan trên việc ức oan sau :

Nguyên năm Thành thái thứ 15, vợ chồng tôi có mua đất một sở ruộng ở về địa bộ làng Lọc thành thuộc xã Đông sơn, của người làng Lọc thành tên là Phạm-Nhuận đoạn mãi. Trong khế bán thiệt ruộng một mẫu, có lý trưởng Nguyễn-Tịnh nhận thiệt. Trong năm đó vợ chồng tôi có bán lại cho cha chồng tôi 5 sào, nên thường năm cha chồng tôi nạp thuế 5 sào, còn chồng tôi nạp 5 sào, đều có lý trưởng làng Lọc thành biên lai rõ ràng.

Nhất đó ruộng chẳng tốt mất, cha chồng tôi cũng mất, để lại cho em chồng tôi là Ngô-phú-Khương canh trung, thường năm tôi và em chồng tôi cũng trung một mẫu. Từ năm tôi mua nổ ruộng đó đến năm thứ đạo diễn tỉnh là 23 năm, lý trưởng làng Lọc thành thêm thuế một mẫu nữa, hiện chúng tôi còn giữ 23 cái biên lai, tôi nay chy trung không ai ngăn trở gì.

Đến kỳ khai đạo điền, có tên Nguyễn-Đạo ở làng Lọc thành, dòm trong điền bộ thấy người tộc nó là ông Nguyễn Hậu có trung một sở ruộng tiếm thấy là một mẫu không cho 2 thước, ở về phía bên ruộng của chúng tôi, tên ấy lại làm ấy viên đạo điền, thông đồng với lý trưởng Nguyễn-Tịnh, chỉ phái viên đạo điền gạch vào phía bên ruộng chúng tôi hơn 2 cho 6 thước, thêm một số hiệu mà chiếm khai, không cho chúng tôi biết. Đến khi chúng tôi đến khai thì thấy sở ruộng của chúng tôi trong bản đồ có một bằng mà đến 2 số hiệu (77 và 78), chúng tôi xin khai cả 2 số thì lý trưởng nói Nguyễn Đạo đã khai một số (77) rồi. Vì thiếu số đất, chúng tôi không chịu khai, làm đơn kêu quan Phủ xét, quan Phủ chưa xét mà bị đạo điền làng Lọc thành đã đệ ra Tỉnh. Chúng tôi theo ra Tỉnh xin xét tỉnh sức cứu, đơn nạp phiền khanh, hơn 2 tháng mà không thấy sức chúng tôi đem khế và biên lai đến xét, lại sức chúng tôi chiếm theo chân bộ khai 7 sào 6 thước. Chúng tôi lấy làm ức, đem đơn kêu tòa Sứ, nhờ ơn quan Sứ tư về tỉnh xét khế và biên lai của chúng tôi có quá 23 năm không ? Tỉnh sức, chúng tôi sao khế mua và 23 cái biên lai nạp liền, nhưng đã lâu không thấy sức khai, chúng tôi kêu nài lại thời quan Sứ dạy : tôi đã cho rồi, sứ về khi nào Tỉnh sức thời đến mà khai.

Nhưng cũng vẫng không thấy sức, chúng tôi đến lạy quan phó Sứ, ngài sức soạn các đơn chúng tôi kêu mấy lần ra xem, và dạy : «Cụ lớn trước đã cho Dương-thị-Tỉnh khai cả 2 số rồi, còn kêu gì nữa, cứ về đã đây tư lên Tỉnh, Tỉnh sức đến mà khai». Chúng tôi trông đợi mãi, nhưng chẳng thấy sức chi cả.

Từ khi tên Nguyễn-Đạo chiếm khai ruộng của chúng tôi, chúng tôi bỏ đơn kêu tòa Khâm 2 lần, kêu Ngự tiền văn phòng một lần, tòa Địa chánh ở Huế 2 lần bộ Tư pháp 5 lần, tất cả đều có biên lai nhà Bưu điện ở Faifo cả, nhưng tôi chưa đội ơn trên xét về sở ruộng đó. Hiện nay trích lục của tên Nguyễn-Đạo số hiệu 77 mà số đất một mẫu không cho 2 thước, còn trích lục của tôi thì số hiệu 88 mà số đất 7 sào 9 thước, nên tôi không chịu nhận trích lục...

Mong quan trên xét cho chúng tôi là khỏi quá được nhờ.

Dương thị-Tỉnh

Vô tội mà bị tra tấn và giam hết mấy tháng

QUẢNG-NGÃI. — Vì vụ Trần-Mãi bắt vợ là Nguyễn-thị Lâm tư tình với Lê-Tăng ở làng Vĩnh phú, phủ Mộ đức, đánh tên Tăng bị thương nặng rồi chết. Tòa án sơ cấp Mộ đức kết án Nguyễn-thị-Lâm 18 tháng tù, còn Trần-Mãi được miễn nghị. Sau tòa đệ nhị cấp bắt thị-Lâm và Trần-Mãi tra xét, thị-Lâm vì đau quá, khai nhận cho anh chồng Trần-Nhu, anh rể Nguyễn-Long cùng có đánh v. v. Nhu và Long bị tra tấn và bị kết án mỗi người 3 năm tù... (T. D. số 973 ra ngày 15-10-36 và số 993 ra ngày 26-11-36 có đăng) Trần-Nhu và Nguyễn-Long có đơn kêu oan lên bộ Tư pháp.

Tòa tối bộ phúc án ấy, [Trần-Mãi 6 năm tình nơi vị Nguyễn-thị-Lâm 18 tháng tù. Còn Trần-Nhu và Nguyễn-Long xét ra vô tội nên trắng án. Ngày 9-5-37 đã được tha về, hỏi thăm thì họ mới đã ở được năm tháng giam rồi !

Thế là vô tội mà bị tra tấn lại bị giam mấy tháng thì !

L. D. Kh.

Quan đi hiểu

BÌNH-ĐỊNH. — Ngày 6 Mars 1937, quan Công sứ Qui nhơn cùng quan Tổng đốc hiểu thị tại làng Phong sơn. Tổng giáng (Gò bồi) và Quảng nghiệp, thuộc phủ Tuy phước mấy đầu ;

Như sẽ làm mang con đường xe điện chạy trễ nẻo đăng thuộc địa từ Bồ đề trên Qui nhơn 13 km ra tới Gò bồi ; sẽ mở một đăng nữa từ vựa Gò bồi lên giáp chợ Cầu chàm, để khách trương đường thương mãi cùng chấn hưng nền kinh tế trong xứ ; khuyến bảo phân làm cho tốt chỗ đất ruộng ; chức vụ đại biểu mực phải thu xếp, cho lăng được ổn thỏa. Lăng không được bức bách thái quá trong việc thuế khóa, không nên bao làm ruộng công của dân sự, rồi bắt nó tới kỳ thuế viết phải phụ thêm cho mình, vì có nhiều tăng ruộng công điền khá, mà dân bị oan ức, đành bỏ tuy chất lưới nhiu thêm.

Xem lời hiểu trên, tình tệ trong hương thôn, quan trên hiểu rõ. Vậy mà mấy bác lăng cử điền trò không tốt mãi !

Nghe hiểu

Sao không thấy xử ?

Nguyên ngày 6 tháng 11 năm ngoái, Phan Cự, quán làng Phong-an, huyện Phú cát, cùng với hai người nữa đi xe đạp đến nhà tên Trợ ở Bà cạnh, (phố An nhơn) để nhìn cái máy may hiệu «Singer» của Phan-Cự đã bị trộm năm trước.

Trong lúc hai người kia giữ máy tại nhà Trợ thì Cự đến báo Chánh tổng sở tại vào lúc 2 giờ chiều. Thầy Chánh bảo Cự về nhà Trợ sẽ sức dân đến canh cho.

Dân canh không thấy đến, độ vào 8 giờ đêm, thì người nhà Trợ và một tên mà Cự biết mặt, đến đánh giết ấy.

Hai người theo Cự bị thương, chúng chuyển hàng máy đi và một cái xe đạp bị chúng cướp mất.

Cự thoát thân, lên phố An nhơn cấp báo.

Quan Phủ sai làm ăn kết, việc thiệt như Cự đã khai, cái xe đạp đã tìm lại được.

Chúng có đánh rình, mà từ ấy nhẫn nay, quan Phủ cả đổi đi, quan Phủ nay đổi lại, mà việc vẫn chưa xử.

Cự đã có đơn kêu nài lại.

TU VỤ

Lý trưởng cướp sản của dân

PHÚ-YÊN. — Võ-Xuân ở làng Hà-trung có sở đất tại Phước long thuộc huyện Đồng xuân, cho bà Mãi trồng rẫy mía mi. Ngày tháng giêng ta, bà Mãi kêu Xuân hợp đào đặng chia nhau. Khi đào xong, lý trưởng Võ-Tiu làng Phước long, thấy sản được tiền, thông đồng với bà Mãi định đoạt phần nhà của Xuân vì thấy Xuân có độc, lý tới sở sản bắn phải để sản khô rồi và đến chừng mới được chia nhau. (1)

Võ-Xuân về, để đứa con tên Sáy trạc 15 tuổi ở lại coi sản, bữa 8-3-37, lý trưởng Võ-Tiu và bà Mãi đánh đập đứa con tên Xuân mà giành lấy hết sản, chỉ để lại một ít tại sở. Xuân thấy vậy, nóng ruột, kêu đến Chánh tổng mà chẳng thấy xử đoán gì.

Bỏ là dựt cơm ban ngày !

Biết chuyện

Thi thừa phái

Ngày 19-4-37 sẽ mở tại Huế kỳ thi tuyển 20 viên thừa phái thi sơ hạng tư, niên bổng 480$ và thi tuyển 20 viên thừa phái thi sơ niên bổng 300$.

Kỳ thi thứ nhất cần có văn bằng tú tài toàn phần bản xứ hoặc Pháp, hoặc Brevet supérieur mới được ứng thi.

Kỳ thi thứ hai, ai có văn bằng cao đẳng tiểu học Pháp hoặc Pháp Việt, hoặc có văn bằng tú tài bản phần bản xứ hoặc Pháp, hoặc có văn bằng sơ đẳng Đại Pháp (brevet élémentaire) mới được ứng thi.

Đơn xin ứng thi phải gởi đến bộ Lại trước ngày 6 Avril 1937, đơn kỳ phải có dán tem và phải có đính theo đơn các thứ lờ giấy đăng lá.

Lời bố cáo

Ông Y-sĩ TRƯƠNG-GIA-THỌ ở Quinhơn có lời bố cáo cùng các thân chủ ra gần, lâu nay có lòng tin cậy đến ông, hay rằng : từ 1er Février 1937 ông không coi quảng bệnh viện của ông tại Quinhơn nữa, vì ông chỉ phải nghỉ trong 11 tháng sang Pháp khảo cứu về y khoa. Việc nay bệnh viện đã giao cho ông là bác-sĩ TRƯƠNG-GIA-THỌ tốt nghiệp khoa vệ sinh và vi-trùng ; cựu bác-sĩ đại y viện thành Lyon ; trị đủ các chứng bệnh ; chuyên mổ : tai, tai mũi, miệng họng.

Vậy từ nay, các thân chủ có cần gì cần hỏi, xin ở địa chỉ dưới đây :

Docteur TRƯƠNG-GIA-THỌ
Cabinet de consultation et Clinique Médicale
N° 15, 17, 19, 21 Rue Jules Ferry
QUINHON

Máy hát
DOUGLUS - VICTROLA
Dĩa hát VICTOR, là những hiệu danh tiếng nhất

Có trên 25 kiểu máy cực tốt tân, giá thực hạ.

Có đủ hiệu dĩa hát Nam, Trung, Bắc, Tây, Tàu, Nhật-bản, Lào, Cao-miên, qui-ngài mua máy hát, hoặc dĩa hát, gởi Contre-Remboursement, khỏi chịu cước phí.

LE-VAN-TAI
Agent exclusif des Disques et Phones
82, Rue Georges Guynemer
SAIGON

BÁ = TƯỚC MÔNG = THẾ = TÔN

(LE COMTE DE MONTE-CRISTO)

PHÁP-QUỐC LỊCH SỬ TIỂU-THUYẾT

Tác-giả : Alexandre Dumas — SỐ 151 — *Dịch-giả :* Hoàng-Sơn

Ông chịu khó tới tin cho Em-ma-nuy-en biết có khách qui, mau lên. Nhờ anh Mát-xi-mi-liêng đưa bá tước vào phòng khách.

Nàng lại xây qua nói với bá tước :

— Bá tước cho phép tôi trốn đi một lát.

Không đợi bá tước trả lời, nàng đâm chạy vào nhà.

Bá tước nói với Mát-xi-mi-liêng :

— Tôi không được vui vì tôi thấy rõ ràng tôi đến phá đám...

Mát-xi-mi-liêng vừa cười vừa trả lời :

— Tôi đã có nói trước rồi, hai vợ chồng em tôi đều đã biết tiếng bá tước cả.

— Tưởng như gia đình ngài sung sướng lắm !

Bá tước nói với Mát-xi-mi-liêng, nhưng thiệt ra thì là ngài trả lời cho ý tưởng của ngài.

— Thưa phải, vì chúng nó có thiếu gì đâu : chúng nó còn trẻ, chúng nó vui vẻ, chúng nó thương yêu nhau, chúng nó lại có khá vốn, đến hai mươi lăm nghìn lưu lợi tức mỗi năm.

Bá tước nói giọng rất êm ái, không khác gì giọng một ông cha nói với con :

— Hai mươi lăm nghìn lưu lợi tức, ít thế sao ? nhưng chắc rồi đây cũng lên nữa .. À mà ông em rể ông làm trạng sư ? làm y sĩ ?

— Em rể tôi chỉ chăm về nghề thương mãi, ở nhà thân sinh tôi đây. Thân sinh tôi từ trần, để lại năm trăm nghìn quan, chia ra : tôi một nửa, em gái tôi một nửa, chúng tôi chỉ có hai anh em thôi. Em-ma-nuy-en, khi lấy em tôi, không có của cải gì, ngoài cái lòng ngay thẳng trong sạch, và cái não hết sức thông minh. Nó muốn có được một số tiền bằng số tiền của vợ nó, nên nó trở hết tài lực mà làm việc ; chỉ trong sáu năm là có được số hai trăm năm chục nghìn phật lăng.

Nói cho phải hai vợ chồng ấy siêng năng hòa thuận, có thể giàu hơn nữa kia, nhưng vì chúng nó cố giữ nền nếp cha ông ngày xưa, nên đến đó thì thôi và lại chậm chạp nữa là khác ; người khác thì trong ba năm là đã được số hai trăm năm chục nghìn phật lăng rồi, có đâu đến sáu năm lận. Một hôm Em-ma-nuy-en tìm vợ mà nói :

« — Ruy-li, Cô-cờ-lét vừa đưa cho tôi một trăm phật lăng đây, thế là đã số hai nghìn năm trăm phật lăng lời mà chúng ta định phải làm cho ra. Em đã vừa lòng chưa ? Nghe đây nầy, nhà ta mỗi năm tính ra thâu được bốn chục nghìn phật lăng lợi. Nay có thợ ông Đờ-lô-nay chịu trả cho chúng ta ba trăm nghìn phật lăng, nếu chúng ta bằng lòng nhường các bạn hàng của chúng ta lại cho ông. Em nghĩ thế nào ?

« Em tôi trả lời :

« — Em tưởng không cần phải trục lợi làm gì. Cứu được danh dự cha chúng ta như thế nầy, có lẽ cũng hơn có ba trăm nghìn phật lăng rồi.

« Em-ma-nuy-en trả lời :

« — Anh cũng nghĩ như thế, nhưng cũng phải ý kiến em.

« — Vậy thì bây giờ những số phải thâu vào đã thâu cả rồi, những món phải trả ra cũng đã trả rồi, em tưởng ta đã có thể gạch một gạch dưới trang sổ và đóng cửa trường phòng của ta được rồi.

Thế là hai vợ chồng đi dở sổ gạch liền cái gạch ấy và đóng cửa trường phòng. Khi ấy vào khoảng bà giờ. Ba giờ mười lăm phút, một người khách đáo hảo kiếm hai chiếc tàu, công việc có lợi đến những mười lăm nghìn phật lăng và lợi lập tức, nhưng Em-ma-nuy-en trả lời :

« — Xin mời ngài đến nói chuyện với ông Đờ-lô-nay, vì chúng tôi đã đóng cửa trường phòng của chúng tôi rồi.

Người khách lấy làm lạ hỏi :

« — Đóng cửa từ khi nào ?

« — Mới cách đây chừng mười lăm phút đồng hồ thôi.

Mát-xi-mi-liêng vừa cười vừa tiếp luôn :

— Vì thế nên em gái tôi và em rể tôi chỉ có chỉ hai mươi lăm nghìn phật lăng lợi tức thôi !

Mát-xi-mi-liêng vừa giứt lời thì Em-ma-nuy-en bước tới chào bá tước, và đưa bá tước đi dạo một vòng trong vườn rồi mới giẫn vào phòng khách.

Ruy-li đã chực sẵn trong phòng khách, thấy bá tước vào lật đật chạy ra đón tiếp.

Bá tước có lẽ vì cũng sung sướng theo nên ngồi mơ màng, không nói năng gì hết. Một nỗi lâu ngày mới tỉnh, biết rằng sự làm thinh như thế là trái phép lịch sự nên lật đật xin lỗi :

— Xin lỗi bà, tôi chưa từng gặp cái cảnh yên tĩnh và sung sướng nào như cái cảnh nhà bà đây nên tôi cảm động quá...

— Thưa bá tước, chúng tôi sung sướng thật ; nhưng trước khi được sung sướng đây, chúng tôi đã phải nếm đủ mùi cay đắng trong một thời gian khá lâu.

Bá tước tỏ vẻ lấy làm lạ.

Mát-xi-mi-liêng nối lời em chàng :

— Thật rõ có như lời Sa-tô Rờ-nô nói hôm trước : cả một quyển lịch sử gia đình ; chúng tôi đã chịu đau đớn không thể nào kể xiết.

— Những trong thời gian lao đao lận đận ấy, chắc Chúa Trời có yên ủi...

Ruy-li trả lời :

— Thưa có, Chúa có cho một đấng thiêng thần xuống cứu giúp chúng tôi.

Tự nhiên mặt bà tước đỏ bừng, ngài phải giả bộ, rút khăn tay ra chặn nơi miệng để chế sự cảm động.

Em-ma-nuy-en nói :

— Những ai từ nhỏ cho đến lớn không hề chịu cực khổ, không hàm muốn đều gì, thì không biết cái thế sống ra thế nào cả, cũng như những ai không ngồi trên bốn tấm vàng trôi ngoài bể khơi, thì không thể biết giá trị trời thành ra sao hết.

Bá tước Mông-thế-tôn cảm động quá, vùng đứng dậy dạo qua dạo lại trong phòng.

Mát-xi-mi-liêng nhìn theo bá tước mà nói :

— Cách chưng bày trong nhà nầy làm cho bá tước buồn cười lắm thì phải ?

Bá tước trả lời :

— Không, không.

Và một tay đè chỗ ngực cho quả tim bớt nhảy, một tay chỉ một cái bàu thủy tinh, trùm phủ một cái dây lụa, dưới cái dây lại lót cái gối nhung đen, mà thêm :

— Nhưng tôi muốn biết cái dây ấy dùng để làm gì ? và tưởng như trong đây một bên đựng cái giấy gì, một bên đựng một viên ngọc đẹp lắm thì phải.

Mát-xi-mi-liêng bộ lịch rất trang trọng trả lời :

— Thưa bá tước, ấy là món của qui nhất của nhà chúng tôi :

Bá tước lại thêm :

— Phải lắm, viên ngọc đẹp thật.

(Còn nữa)

https://tieulun.hopto.org

Rượu nếm **GRAIN de VALS** Thuốc tiêu nhẹ
chiều dùng **GRAIN de VALS** Làm cho gầy

Bệnh Quỷ Thuốc Tiên

Xin các bạn mắc bệnh Lậu, hay Tim La mà các bạn đã uống đã cố thử thuốc trong Nam ngoài Bắc mà bệnh vẫn không khỏi và rất hết sức thì xin mỗi ngày thuốc HOÀNG-VĂN-XÁP, 47, Hình Xá, BẮC-NINH (Tonkin) thì bệnh nặng, hay nhẹ cũ nặng thế nào cũng phải mau khỏi và rất hết sức độc, người không mệt, không hại tinh dịch. Thuốc Lậu 1$50, Tim-La 2$00, khi mua gửi 1 tiền trước, còn lại hãy giao ngân. Chứ bản hiệu không hết chước như mọi người nói như thần, như thánh, vô hình vô ảnh người có bệnh tin uống tiền mất bệnh còn, chứ thuốc của bản hiệu hễ dùng thì thế nào cũng mau khỏi và rất hết mọi sức độc, hễ nó bệnh xin cứ tin dùng quý thầy rõ thuốc bản hiệu như thế nào.

Có bán LÊ NAM HƯNG Phan-thiết QUANG LỢI Chợ-Gềm Phú-Mỹ

THUỐC MỚI TÌM

CHẾ ĐẶNG, HẾT SỨC CÔNG HIỆU

1. — Nhức mỏi, đau gân, nhức xương, phong tê và bạ xuội

Là tại khí huyết suy nhược hay là kinh lạt khô khan, bên rít, cũng cảm phong hàng thấp thấp mà sanh ra :

a) Nhức mỏi cùng mình, trong xương hay là trong gân.

b) Tê bại nửa thân mình, bên tả hay là bên hữu.

c) Hoặc hai chân bại xuội nhức mỏi đi đứng không dặng.

d) Hoặc hình khô nhọc thấc, đầu gối lớn ống quyển nhỏ đau nhức khó chịu.

e) Hoặc đau đầu vai, sưng mắc cá thốn dưới bàn chân, tay chân rung yếu.

f) Hoặc bởi gốc độc bịnh phong tình nhập vào xương cốt, đau cùng tê liệt, nhức cả châu thân, tay chân bại xuội.

g) Hoặc đàn bà khí sanh để uống thuốc phá huyết thái quá hay là sản hậu cũng là tiền sản khí huyết suy kém mà sanh ra nhức mỏi tê bại, mau dùng thuốc :

TAM HƯƠNG THÔNG VỆ HOÀN số 32

Mỗi hộp 0$80 uống năm lần, hết sức công hiệu

2. — Trệ khí hay là sưng dái

a) Bởi mắc bịnh phong tình (nhứt là lậu) chưa dứt tuyệt, hay là cùng thuốc công phạt thái quá, thận suy đi đứng nhiều, làm công chuyện mệt mà sanh ra.

b) Bởi chơi cách thể dâm, hoặc bị cấm dục lâu quá cùng dâm dục thái quá mà sanh ra.

c) Bị đánh, bị đá hay là bị đụng chạm vào cùng người yếu đuối làm việc nặng nề, mệt nhọc, như đá banh, đi xe máy, chạy bộ mà sanh, mau dùng thuốc :

TRỆ KHÍ số 31

Mỗi hộp 0$80 uống bốn lần sẽ hết liền

3. — Đàn bà làm bằng cùng có thắng giây đưa không dứt hay là trước đi trước lại

Như bằng huyết máu ra rỉ rả dầm dề hay là có đường kinh giây đưa năm mười ngày không hết, hoặc hết rồi trước đi trước lại, trong mình mệt nhọc, bần thần, đau lưng, đau bụng, ăn không biết ngon, tay chân nhức mỏi, mau dùng thuốc :

PHỤ NỮ SANH TÂN HOÀN số 26

Mỗi hộp 1$00 sự công hiệu thấy liền trước mắt

4. — Bào lành không đau bụng, không hư thai, sau đứa nhỏ dặng mạnh mẻ

Mới thọ thai, hay ói mửa, ăn uống không biết ngon hoặc thai yếu bụng trằng rang đa bụng, tay chân mệt mỏi, bần thần, đau lưng, rang tức hay là trước khi có thai mà tiền sản, nhiều lần nuôi không dặng, hoặc có thai trợt té hay vôi lấy vật chi thai động hoặc trụ, mau dùng thuốc :

THIÊN TIÊN BÀO DỰNG HOÀN số 24

Mỗi hộp. . . . . 1$00

Uống đặng 5 ngày chẳng những là trị được mấy bịnh kể trên mà lại bổ khí huyết thêm sức lực đến lúc chuyển bụng ít đau, tử-cung được trơn và nở (dễ mau) không đầu gì trễ trở sau đứa nhỏ dặng mạnh mẽ, không ốc nột, không nổi nổi và ghẻ chốc.

NHÀ THUỐC

ONG-TIÊN

TỔNG-CUỘC TÉL. 26.773

55 53 51 56 13, 70 72, rue P. Blanchy prolongée, Phú-nhuận — SAIGON

CÓ BÁN LẺ KHẮP CÁC NƠI, CHẠY RẤT MẠNH MẼ

Chúc mừng năm mới

Hướu

Tin xuân vừa tới nhân gian,
Hoa xuân trông đã muôn ngàn đua tươi,
Xuân vui vui vẻ mọi giới,
Mừng nhau chúc chữ đinh, tài viên tăng.

Nói

Bình-Sơn xuân thiên tân cảnh cũ,
Khách trần gian nẻ nếu đến nhiều xuân,
Hội thai lai mừng đã tốt tuần,
Đường phát đạt, lẽ đến điều tiến bộ.
Ân Á hiệp phòng tân Vũ lộ.
Lạc Hồng quang nên cựu giang sơn,
Cảnh xuân nhà ngọc thụ, chi lan,
Hồng trăm phúc bình an, phú quý.
Đường tân học anh niên phấn chí.
Chiến thương trường, công nghệ chiến hàng.
Trông người gắng sức cho bằng,
Đời hoa gấm tung hàng đua nở mặt.
An-Thành hiệu theo đường mấy mái,
Giệt đa lăng thêu thêu nẩn vàng.
Lại thêm đã các mặt hàng.
Tuyệt-cao, lạ, tinh, kỹ càng biết bao

Cần đã 41 hàng BÁO

AN-THÀNH

N° 41, Rue de la Soie, N° 41

HANOI

HẾT KHÍ LỰC Chết rồi ăn thận, rất công hiệu, hiệu vô lâu đã.

Thì dùng thuốc: PARISIAN PILLS Giá bán 1$ một mấy đã lên kinh nên

LẬU CÓ MỦ Đau sưng bàng quang, sưng hàn giới, đau giấy chảy mủ, nên nên.

Thì dùng thuốc: BLENNOGÈNE GIBERT - 2$

TIÊM LA Chưa rõ ăn thận, hiểu hiệu, kín đáo, dễ đau, theo khi đi chơi

Dùng thuốc GONOPHENIER de GIBERT dùng thay thuốc đắt và thuốc tiêm rất lạ. Chân bịnh nây dùng thuốc gì cũng không khỏi, dùng thuốc này thì rất hiển hiệu.

Hộp năm mươi viên : 2 $

Gởi kín đáo và recommandée nếu hiệu nhận được tiền, chậm hay hàng đa. Muốn gởi theo lối bảo giao ngân, làm trong thư hỏi mua thuốc độ mấy số tiền gởi thuốc.

Viết thư mua thuốc và hỏi mách hiểu và lời chỉ bảo tại :

Pha GIBERT, 10, Rue Cheteaux, 10, MARSEILLE

Chưa thuốc : các hào chế tốt.

Đáng sợ hay là không đáng sợ ?...

Đã nhiều lần anh em khuyên can tôi đừng nên quá tiểu lần mà để bước đến xóm chị em mà phải mang khổ vì không thể nào tránh khỏi bịnh phong tình. Với những lời khuyên can ấy, tôi chỉ mỉm cười vì cuộc đời lẽ lai hiu quạnh của tôi không thể buộc tôi đừng bước được. Nhưng sau các bạn thấy tôi bao giờ cũng vui vẻ hoạt động thì hỏi tôi cái bí thuật ấy. Có lạ gì đâu, sau khi gần chị em, muốn tránh được, khỏi con ma bịnh nó ám ảnh vào mình thì chỉ uống một ít SƯU ĐỘC BÁ ỨNG HOÀN của nhà thuốc ÔNG TIÊN thì sáng ngày mai nó tống lôi gốc độc vi trùng ra hết thì không còn lo sợ đề phòng gì nữa.

SƯU ĐỘC BÁ ỨNG HOÀN là vị cứu tinh của bịnh phong tình có thể chữa dứt tuyệt được bịnh ấy một cách quả quyết mà cũng có thể đề phòng bịnh ấy rất chắc chắn.

CÓ MỘT, KHÔNG HAI

100 người có tới 80 người bị bịnh *PHÒNG-TÍCH*, lúc khi bị bịnh mà không hiểu bịnh gì, đọc bị dưới mấy số rồi :

Cơm no, rượu say, vội hàm tính đọc hoặc đi xa đi ngồi hay đi tầm ngày, nên thọ bịnh, gọi là bịnh *PHÒNG-TÍCH*, không phải đau dạ-dày, không phải đau bụng bình-nhiên.

Khi thọ bịnh : Thấy : cáp hơi, tức cổ, tức ngực, chán cơm, không biết đói, ăn chậm tiêu, bụng cổ bình bịch, khi đi uống mang rồi thì hay ợ (ợ hơi hoặc ợ chua) khí tức bụng khó chịu, khi đau bụng, khi đau lưng, đau ran trên vai, người thường ngáo ngán, buồn bã chân tay, bị lên nằm nằm một nằng, đa bụng đầy. Chỉ một cái liền !

PHÒNG-TÍCH THẦN-DƯỢC « CON CHIM »

hiệu đã chữa hoặc khỏi ngay, không hề công phạt tỉ gì, đàn bà có thai cũng uống được.

Mỗi liều một bịnh uống giá : 0$30
Mỗi bịnh đang nặng uống giá : 0$40

VŨ-ĐÌNH-TÂN

Ân-tử Kim-liên 1936

178 bis, Lachtray — HAIPHONG

Đại-lý các tỉnh Trung-kỳ :

HUẾ : Vinh-Tường, 46, phố Gia-Long ;
TOURANE : Nguyễn-hữu-Vinh số Quảng-Cự ;
NHATRANG : Kim-Anh, Librairie ;
PHANTHIẾT : Lê Nam-Hưng, Commerçant ;
QUINHON : Đông-Lập, Avenue Khải-Định ;
QUANGNGÃI : Chế-Hoàng à Sông-Vệ ;
DOCTRANG : Ng.-văn-Mạnh, Maire à Caison ;
[illegible] : [illegible] Maison Hình-Hưng ;
VIENTIANE : Mme Phan-thị-Lộc, rue Tufferin
THAKHEK : Đào-Tiến Maison Nhật-Nhật-Tân ;
LUANGPRABANG : Trần-văn-Chá, Entrepreneur

Các tỉnh khắp Trung Nam Bắc số đại-lý.

Các Ngài nên **DÙNG**

những **RƯỢU HẢO-HẠNG**

làm ở bên **PHÁP**

Rượu vang hảo-hạng *BORDEAUX* trắng và đỏ

Rượu vang tốt *BOURGOGNE* « Chauvenet »

Rượu bọt *MOUSSEUX* comte de *VILLIERS*

Rượu sâm-banh *CHAMPAGNES CHARLES HEIDSIECK* ou *LOUIS D'ARZELLES*

BÁN Ở HIỆU

POINSARD & VEYRET

HAIPHONG — HANOI

và các hàng tạp-hóa to.

Représentant pour l'Annam

Trần-Cương — Rue Verdun — TOURANE

NHÂN-TẠO-HUYẾT

BỔ-HUYẾT — SÁT-TRÙNG

Bổ-dương thận-thủ — Lọc sạch máu bẩn — Làm cho khí-huyết sung-túc — Công-dụng đặc-biệt là cắt được vi-trùng LẬU và GIANG-MAI, và các chứng cái, lở, ghẻ — Giá suy yếu rã li ăn, mạnh mẽ — Đàn bà có mang đứng sa-thai — Ở cữ đứng chóng đã đa, mau trở lại tươi đẹp.

Mỗi chai 1$50 — Nửa 1$,75$40

CÔ-TINH BỔ-THẬN

THẬN-HƯ — DI-TINH

CHUYÊN-TRỊ : Bình-tinh, mộng-tinh, hoạt-tinh — Khi xo phải : đau lưng, mỏi vai, mỏi hông, tai ù, đầu váng, cổ nặng rên, mỏi khớp — Đêm nằm ít ngủ, hay thao thức nghĩ ngợi tiền muôn, chiêm-bao mộng-mị vẩn vơ.... Đã nặng nhọc, đã đứng đến thuốc nầy là được khỏi hẳn.

Mỗi ống 1$00 — Nửa 1$,50

Hai thứ thuốc nầy nổi tiếng khắp Đông-Pháp, người những hữu tho minh-tạ đã đăng trước, nay xin dịch bản phân chế, đoạn quan nhơn ANTONINI ban khen thuốc NHÂN-TẠO-HUYẾT mau khỏi ngài đã thí-nghiệm và phân chất tại phòng LABORATOIRE de CHIMIE de L'INDOCHINE — HANOI như sau :

« . . . . Thuốc nầy lấy toàn tinh chất của người một thứ cây quí, « trong đó có vị NHÂN-SÂM, chế theo phương-pháp bào-chế Thái-« tây, hợp dụng cho người Annam có thể bổ khí huyết, tăng cường « khỏe, làm cho hồng huyết cầu (globules rouge đỏ sang) tươi tốt trong sạch, và cắt trừ được vi trùng lậu, giang-mai ».

Trích dịch đoạn ngài chứng nhận thuốc CÔ-TINH BỔ-THẬN :

« . . . . Thuốc nầy không có chất độc, tinh chất toàn nguyên liệu « rất quí như SÂM một cây v. v... trị chứng đau thận di-tinh ».

NGỦ-TINH DƯỢC-PHÒNG

N° 114 — Hàng-Bông — HANOI

BỘ BA !...

MUỐN : TỐT, LỢI, RẺ

XIN ĐỂ Ý MÀ DÙNG :

1) DẦU XĂNG (ESSENCE)
2) DẦU NHỚT (HUILE)
3) MỠ (GRAISSE)

Có dùng mới biết ;

S H E L L

SHELLCOOL
SHELL A CYL
HUILE SHELL
GRAISSE SHELL

biết chắc dùng mãi.

Đâu đâu cũng sẵn có

SHELL

Khi có tật bịnh, chỉ nên dùng thuốc của nhà thuốc ĐẠI-QUANG, tốn tiền ít mà bịnh lại mau khỏi

THỐI NHIỆT TÁN ĐẠI-QUANG

hay trừ được bịnh sốt nóng, cảm mạo sương gió, nhức đầu, bần thần, bịnh sốt rét, đau tức v. v. cam đoan rất hiệu nghiệm, uống trong 5, 10 phút khỏi bịnh, trăm không sai một.

Mỗi gói giá 0$10

CAM TÍCH TÁN ĐẠI-QUANG

Trẻ nhỏ mắc các bịnh cam, biếng ăn biếng chơi, ăn không tiêu, nước da xanh vàng bụng ỏng, hay đi tướt, hoặc xổng ra bột, bụng có dun, đều là chứng cam tích, uống thuốc nầy ít hôm có khỏi hết, lại trở nên béo tốt tươi tỉnh, mạnh khỏe vui chơi, vô tật bịnh.

Mỗi gói giá 0$10

ĐẠI - QUANG DƯỢC - PHÒNG

HANOI, 29, PHỐ HÀNG NGANG, Téléphone N° 805

CHOLON, 27, Boulevard TỔNG-ĐỐC-PHƯƠNG, Téléphone N° 50055

Khắp các tỉnh, các phủ, huyện, các chợ, khắp xứ Đông-pháp đều có đại-lý.

Imprimerie [illegible]

Directeur Gérant : [illegible]